

ת"ד 5266/01/12 - מדינת ישראל נגד ליאור יהלומי

בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע

ת"ד 5266-01-12 מדינת ישראל נ' יהלומי
בפני כב' הסגן נשיא דוד לנדסמן

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

ליאור יהלומי

הנאשמים

הכרעת דין

הנאשם הואשם בסדרה של עבירות המתייחסת לארוע מיום 25.04.11 בו נטל הנאשם אופנוע ללא רשות הבעלים, מבלי שהוא מורשה לנהוג כלל, בהיותו שיכור בכך ששתה משקאות אלכוהול ונמצאו בגופו שרידי סם חשיש, רכב על האופנוע במדרכה, פגע בהולך רגל, שנפל ונפגע ובמקום לעצור ולהישאר במקום כנדרש בחוק, עזב את המקום ונטש את האופנוע ליד מבנה הרבנות באילת.

במענה לאישום הודה הנאשם בכל העבירות פרט לענין גרימת חבלה להולך הרגל ועבירת ה"הפקרה", תוך העלאת טיעון משפטי כי בימ"ש זה אינו מוסמך לדון בעבירת השבל"ר, לפי סעיף 413 ג (סיפא) לחוק העונשין.

ב"כ הנאשם טוען כי לפי ס' 25 (4) לפקודת התעבורה שופט תעבורה מוסמך לדון בעבירת שבל"ר, לפי החוק לתיקון דיני העונשין (שימוש ברכב ללא רשות), תשכ"ד - 1964 להלן: "החיקוק המקורי" וכאשר חוק זה בוטל, וסעיף 25 (4) לא תוקן, אין סמכות לדון בעבירה "שלא קיימת".

ב"כ המאשימה הפנה לסעיף 25 לחוק הפרשנות, תשמ"א - 1981 אשר מתייחס לפירושם של אזכורים וזה נוסחו: **"אזכור של חיקוק בחיקוק אחר - כוונתו לחיקוק המאזכר כנוסחו בשעה שנזקקים לו, לרבות הוראות שנוספו בו והוראות שבאו במקומו בחיקוק אחר"**.

מדובר בטענה מקדמית של חוסר סמכות עניינית, אשר לפי סעיף 150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 אמור בית המשפט לדון בטענה זו לאלתר, זולת אם ראה להשהות את מתן החלטתו לשלב אחר של המשפט.

במקרה דנן, קבעתי כי ההחלטה בטענה זו תינתן במסגרת הכרעת הדין.

הנני קובע כי יש לבימ"ש הסמכות לדון בעבירה של השבל"ר, לפי ס' 413 ג לחוק העונשין. הסעיף המקורי תוקן תחילה

לס' 401 לחוק העונשין בנוסח זהה ובתיקון מס' 32 לחוק העונשין תש"ן - 1989 הוכנס בניסוחו הנוכחי לסימן - **"עבירות בקשר לרכב"**.

(ראה הערת כב' השופט קדמי בספרו על הדין בפלילים - חוק העונשין חלק 2 עמ' 738).

מסתבר כי גם לא תוקן ס' 7(2) לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה - 1975 שגם מכיל הפניה לסעיף האישום המקורי לפי החוק לתיקון דיני עונשין כאמור.

בדומה למקרה דנן ב - ע"א 5773/95 **נבלוסי נ. אבומנה ואח'** (פד"י נג (5) 542) בהסתמך על ס' 25 לחוק הפרשנות כאמור נקבע, כי ההפניה מחיקוק לחוק אחר מכוונת לחוק המעודכן במועד הרלוונטי על כל השינויים שהובאו בו עד לאותו מועד וכי ס' 413 בוא במקום החיקוק המקורי. ברור לי כי המחוקק התכוון לתת לבימ"ש לתעבורה הסמכות לדון נהגים ששימשו ברכב ללא רשות הבעלים, לרוב שגם אין להם רשיון נהיגה, ולא ניתן ללמוד כי קיימת תכלית אחרת שאינה מתיישבת עם קביעה זו.

(ראה ס' 1 ו-2 לחוק הפרשנות, התשמ"א - 1981).

לכן, אני דוחה את הטענה המקדמית של ב"כ הנאשם וקובע כי בימ"ש זה מוסמך לדון בעבירה, לפי ס' 413 (סיפא) לחוק העונשין. ולכן, כאשר הנאשם מודה כי נטל את האופנוע ללא רשות בעליו, אני מוצא את האשם אשם בעבירת השבל"ר כפי שנטען בכתב האישום.

ג. הראיות

הפגיעה

ב"כ הנאשם טוען כי לא ניתן ללמוד מהתעודה הרפואית של הולך הרגל (ת/1) כי נגרמו לו חבלות, ולפחות לא כפי שהעיד הולך הרגל. מנגד, טוען ב"כ המאשימה כי לפי התעודה כן נמצאו חבלות.

הולך הרגל (ע.ת. 1) העיד כי נחבל במצח וברגליים, לדבריו:

"אמרו לי לא לזוז כדי שלא אגרום נזק, מד"א לקח אותי. הייתי בבית החולים חצי שעה, במיון קיבלתי טיפול. רציתי כמה שיותר מהר לצאת מבית החולים. טיפלו לי ברגל, נתנו לי כדור הרגעה" (עמוד 17).

עד ראיה, ע.ת. 4 העיד כי לחבר שלו היו פציעות יבשות ואילו לנאשם, שעף מן האופנוע, ירד לו דם.

ת/1 אכן מצביע על "אברזיות שטחיות במצח שמאל ובגפיים תחתונות".

אלו מהוות "פגיעה" לכל דבר, אין בכך לסתור עדות הנאשם כי לא ירד לו דם. מעבר לנדרש, אוסיף - כי לטעמי - מה שקובע זה מה שהיה בשטח ולא תוכן אישור רפואי שניתן לאחר טיפול רפואי.

לכן, אני קובע כי הוכח יסוד "הפגיעה".

ההפקרה

סעיף 64 לפקודת התעבורה קובע:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר 7 שנים.

ב"כ הנאשם טוען כי הנאשם עצר את האופנוע במקום התאונה או קרוב לו, ועמד על תוצאות התאונה.

ע.ת. 1 תיאר בבית המשפט את השתלשלות האירועים, מרגע קרות התאונה ועד האירועים שקרו לאחר התאונה כדלקמן:

"נפלתי על המדרכה ולא יכולתי לזוז, אחרי זה הנאשם צעק עלי, לפי מה שאני זוכר וזהו, הוא צעק עלי: "איך אתה הולך" אחרי זה הוא הלך, הייתי על המדרכה כשהוא פגע בי, הלכתי ישר על המדרכה. לא אמרתי לו כלום, לא יכולתי לדבר" (פרוטוקול מיום 14/11/12 עמוד 16 שורות 24 - 27).

במענה לשאלת הסניגור - מה עשה הנאשם לאחר שפגע במתלונן וצעק עליו? השיב המתלונן: "הוא הלך עם האופנוע" (פרוטוקול מיום 14/11/12 עמוד 17 שורות 7 - 8).

חיזוק לעדות המתלונן ניתן למצוא בעדותו של העד שי חזן (ע.ת. 4) חברו של המתלונן, אשר תיאר את התרחשות האירועים כדלהלן:

"אביחי עף כמה מטרים קדימה, באותו רגע הייתי בשוק לגמרי, חשבתי על חברי שלי מה קרה לו, ראיתי מה איתו, הוא שכבר על הרצפה והוא הגיב לי. הוא שאל אותי מה קרה אמרתי לו נהג האופנוע נכנס בך ואז לא אשכח שהנהג אופנוע קם וצעק על חבר שלי איך אתה לא שם לב לאן אתה הולך ואני צעקתי עליו איך אתה לא שם לב איך אתה נוהג וזה על מדרכה וזה להולכי רגל. היתה עוד בחורה שלא קשורה אלינו שצעקה עלי "איך אתה נוסע". הוא התחיל ללכת. לקח את האופנוע והחל ללכת, אמרתי לו תחכה נזמין אמבולנס ומשטרה, הוא לא התייחס אלי ונסע לכיוון שהוא בא כאילו חזר חזרה כלפי מטה. לא ידעתי מה לעשות, הודעתי למשטרה על תאונת פגע וברח... " (פרוטוקול מיום 14/04/13 עמוד 37 שורות 12 - 20).

בחקירה הנגדית - לשאלת הסניגור האם לטענתו הנאשם נסע על האופנוע ועזב את המקום בנסיעה, השיב העד: "אני משיב בהתחלה הלך כמה מטרים עם האופנוע וצלע קצת, ונסע על המדרכה חזרה" (פרוטוקול מיום 14/04/13 עמוד 38 שורות 14 - 15).

לשאלה - יש עדה אובייקטיבית שאומרת שהנאשם לא הצליח להניע את האופנוע והלך משם ברגל "אני משיב הלך כמה מטרים עם האופנוע ואז נסע על המדרכה איזה 100 מ' בערך ואז ירד לכביש" (פרוטוקול מיום 14/04/13 עמוד 38

עמוד 3

שורות 17 - 18).

עולה - איפוא - כי העד ביקש מהנאשם להמתין במקום לצורך הזמנת אמבולנס ומשטרה, אולם הוא בחר לעזוב את המקום.

ע.ת. 2 היתה עדת ראיה, שהובאה לעדות בבית המשפט אחרי שהוצא נגדה צו הבאה. ניכר היה כי אינה מעוניינת להעיד בפני בימ"ש. למרות שסיימה 12 שנות לימוד, משרתת כחיילת בשירות חובה, ללא כל בעיות בריאותיות נראות לעין, היה תמוה ביותר חוסר הזיכרון המוחלט לכל פרטי התאונה, פרט לאישורה שאכן מסרה עדות על האירוע במשטרה. בהודעתה בחקירה (ת/4) תיארה האירוע כדלקמן:

"הבחנתי ברוכב אופנוע שנוסע על המדרכה ובא ממול להולך הרגל, ראיתי שהולך הרגל הולך עם ראש למטה וכנראה לא הבחין באופנוע שבא ממול ורוכב האופנוע פגע בהולך הרגל, שניהם נפלו על הרצפה, רוכב האופנוע קם והתחיל לצעוק על הולך הרגל שישתכל איך הוא הולך וניסה להתניע את האופנוע, לא הצליח והתחיל ללכת איתו ברגל כלפי מטה. הולך הרגל נשאר לשבת על הרצפה המום ואנחנו הזמנו אמבולנס. נהג מונית שעבר במקום אמר לי שהוא הספיק לרשום את מספר האופנוע ונתן לי פתק עם המספר ואת המספר הזה דיווחתי למשטרה".

לשאלת החוקר - האם את יכולה להעריך משך כמה זמן נשאר רוכב האופנוע במקום מרגע התאונה ועד שעזב את המקום? השיבה העדה: **"אני מעריכה שדקה, דקה וחצי, לא הסתפקתי לדבר איתו, אמרתי לחברה שלי שהוא בורח והיא חשבה שהוא רק בודק את האופנוע" (ש' 21).**

לשאלת החוקר, הסבירה כי "חזר חזרה מאיפה שהגיע".

במצב עניינים זה, נוכח התרשמות מהעדה במהלך הופעתה בבית המשפט, הנני בוחר להעדיף את אמרתה במשטרה על עדותה בבית המשפט והכל בהתאם להוראות ס' 10 (ג) לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א - 1971.

עדות הנאשם

בהודעתו הראשונה (ת/2) לא זכר הנאשם כלל פרטי המקרה, לא יודע מה קרה, רק זכר כי נפל עם האופנוע, אין לו מושג איפה השאיר את האופנוע ומודה כי שיקר לשוטרים בביה"ח כאשר סיפר כי נפגע כשנפל מאופניים.

אח"כ בהודעתו השניה (ת/3) "נזכר" כי ראה כי כולו דם על הקטנוע, וכאשר לא הניע, הלך איתו ברגל עד שהתעייף וכי **"הוא רק רוצה כסף כי לא היתה עליו שריטה".**

בעדותו בבימ"ש העלה לראשונה גרסה נוספת כי חבריו של הולך הרגל לא רצו שיתקרב והדפו אותו משם... **"ואני גם הייתי לחוץ ופחדתי מכל מה שקרה ואיך שזה התגלגל, ראיתי שהם מתקשרים להזמין לו עזרה, באתי ללכת לשם כי לא רציתי שיהיו בעיות" (עמ' 49).**

במהלך חקירתו הנגדית נתקבלו תשובות תמוהות ומתחמקות בכל הקשור להעדר זיכרון החלקי לגבי פרטים מהותיים של האירוע. לטענתו, היה מאד לחוץ וכ"ש **שיש משטרה אני לא מתפקד כמו שצריך**" ולאט לאט נזכר בפרטי האירוע.

אין לנ' הסבר מדוע לא סיפר לחוקר בחקירתו כי עזב את המקום כי "היה לחוץ". תמוה איך סובל הנאשם מחוסר זיכרון לגבי פרטי התאונה עצמה אבל כן זוכר מה שהוא עשה אחרי התאונה. הוא עדיין טוען כי "לא ברחתי, כשראיתי שיש שם בלאגן ומזעיקים לו עזרה אז הלכתי" (עמ' 52).

ברור - איפוא - מכל שלל תשובותיו כי הנאשם לא עמד על תוצאות התאונה, לא הזעיק כוחות הצלה ולא עשה מה שנדרש מנהג לפי החוק.

יש להוסיף כי המלה "בריחה" או אפילו "עזיבה" אינה מופיעה בסעיפי החוק שמחייבים את הנהג "לעצור במקום כדי לעמוד על תוצאות התאונה", אין כל איזכור לגבי אופן עזיבת המקום.

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו, כי הנאשם עמד בדרישות החוק בנוגע לעבירת ההפקרה. הנאשם ניגש ברגל לעבר הולך הרגל במטרה לצעוק או לא לצעוק, ראה שהיה בהכרה מלאה וישוב על הרצפה ללא סימני דם, הבין שחבריו של המתלונן מזעיקים עזרה וכשהכעס הופנה אליו מחבריו של המתלונן, חשש לביטחון שלו ועזב את המקום ברגל.

לכן, סבור הוא כי הנאשם עמד על תוצאות התאונה כאשר הבחין שהמתלונן בהכרה מלאה, ואף הבחין באחרים מזעיקים עזרה, ורק מחשש לחייו עזב את המקום.

ב-ע"פ 9628/09 בת אל שרעבי נגד מדינת ישראל (פורסם באתר בית המשפט העליון) הרחיב בית המשפט העליון על תכליתה של עבירת "ההפקרה":

"נקודת המוצא לדיון בקושיה זו תתבסס על תכלית עבירת ההפקרה; נוכח תכליתה של הנורמה תיבחן, בהמשך הדברים, השאלה, האם התנהגותה של המערערת נכנסת בגדר העבירה האמורה (לשימוש בפרשנות תכליתית במסגרת המשפט הפלילי ראו: ע"פ 6696/96 כהנא נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (1) 535, 590 (1998); עיינו: אהרן ברק "על פרשנותה של הוראה פלילית" מחקרי משפט יז 347 (2002)).

תכליתה של עבירת ההפקרה נידונה בעבר בפסיקה במספר מקרים (ראו: ע"פ 7159/98 מדינת ישראל נגד פלוני, פ"ד נג (2) 632, 644 (1999); ע"פ 1977/05 גולה נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו) 2.11.2006 להלן: פרשת גולה,

בפיסקה 19; ע"פ 5000/08 סומך נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) 22.03.2009) להלן: "פרשת סומך) בפיסקה 10); ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) 12/1/2011 להלן: "פרשת ימיני". בפרשות אלה קבע בית המשפט כי עבירת ההפקרה משרתת מטרה מרכזית אחת, ולצידה שתי מטרות משנה:

(א) המטרה הראשונה - העבירה מבטיחה כי תינתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה וזאת על מנת לשמור על גופו ועל חייו של הנפגע.

(ב) מטרות המשנה -

1. העבירה מכוונת למנוע מנהג מלהתחמק מאחריותו לתאונה.

2. עבירת ההפקרה מקלה על יכולתן של רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה תאונת הדרכים ומי אחראי

עינינו הרואות כי עבירת ההפקרה איננה מתמצה בהושטת עזרה רפואית לנפגע. בהקשר זה חשוב להעיר כי לעבירת ההפקרה שורשים בתורת המוסר, מהם היא יונקת, וכך נפסק בהקשר זה "[עבירת ההפקרה] נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלוחו ולהציל את חייו" (ראו: פרשת סומך, בפיסקה 10). משמעות הדברים כי המטריה הנורמטיבית שפורסת עבירת ההפקרה חורגת, מעצם טבעה, מן הצורך הרפואי הצר (וזאת - מבלי להמעיט בחשיבותו של צורך זה), והיא מחילה עצמה על מכלול התנהגותו של הנהג המעורב בתאונה, לאחר רגע הפגיעה.

בתוך כך, המצופה מן הנהג הוא, בראש ובראשונה, לעצור את רכבו לאחר התאונה (ואף להימנע מלהימלט ברגל ממקום התאונה - ראו: רע"פ 10212/04 ממנ' נ' מדינת ישראל (פורסם בנוב) 5.1.2005 (להלן פרשת ממנ)) אך בכך לא מסתיימת חובתו המשפטית של הנהג המעורב בתאונה; עליו לקחת אחריות לאירוע שבו הוא היה מעורב, ואחריות זו משמעותה, בין היתר, הישארות במקום התאונה, עד למיצוי הליכי הבירור על ידי גורמי הרפואה ונציגי אכיפת החוק.

כאמור, אף שהתכליות של העבירה המנויות בפיסקה 12 (ב) שלעיל הוגדרו בעבר כ"משניות" לתכלית המרכזית, הרי שאין הן זניחות, וניתן לומר כי המחוקק הקדיש גם להן מחשבה מפורשת במסגרת חקיקת הסעיף. ראיה לכך ניתן למצוא בין היתר, בדברי ההסבר להצעת התיקון לפקודה,

במסגרתה הוספה עבירת ההפקרה - שם נאמר כי העבירה נועדה להילחם ב: "פיתוי העומד בפני הנהג שגרם לתאונה, להימלט ולמנוע הענשתו על העבירה שגרמה לתאונה" (ראוי הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 3), התשכ"ד 1964, ה"ח הממשלה 290, 295. יצוין כי הדברים נאמרו ביחס לתאונות בהן לא נכחו במקום עדי ראייה, אך ברי כי הפיתוי האמור קיים גם מקום בו הנהג המעורב בתאונה לא זוהה על ידי אנשים הנמצאים במקום). בנוסף להתייחסותו המפורשת של המחוקק, גם בית משפט זה קבע כי אין לראות בתכלית ה"רפואית" כממצה לעניין עבירת ההפקרה. כך, לדוגמה העיר השופט י' עמית בנושא זה בפרשת ימיני כדלקמן:

"יש מקום לחדד את תכלית העבירה [של עבירת ההפקרה] ולצידה של תכלית העזרה והסיוע לנפגע להוסיף תכלית מפורשת שעניינה גם מניעת בריחה והימלטות כתכליות העומדות בפני עצמן" (ראו: שם, פיסקה 69; ההוספה וההדגשה לא במקור - ח"מ).

הנה כי כן, עבירת ההפקרה פורשה בעבר - ובצדק - ככזו שדורשת לקיחת אחריות ברובד המשפטי והמוסרי, ביחד עם מתן סיוע ברובד הרפואי.

עוד נקבע ב-ע"פ 10212/04 חיים ממנ' נ. מ"י כי : - "ברי, איפוא, כי אין די בעצירה קינטית העיקר כפי שנקבע הוא במטרת העצורה ולא עצם העצירה במובנה הטכנית".

הנאשם גם לא התקשר למשטרה אודות התאונה, ואף שיקר בהגעת השוטרים אליו בבית החולים.

מכל המובא לעיל אני דוחה את גרסת הנאשם לגבי נימוקיו לעזיבת המקום כבלתי מהימנה בעליל.

גם אם אכן צעקו עליו, בין במטרה שיישאר במקום ובין בשל פגיעתו בהולך הרגל, מה הוא צופה שיעשו כאשר הוא פוגע בהולך רגל שמהלך לתומו על המדרכה?

אני קובע, כי יחד עם הודאתו באישומים הנוספים, הוכחו כל היסודות של יתר העבירות, בהן כפר הנאשם כאמור ולכן אני מרשיע את הנאשם בכל העבירות המיוחסות לו בתיק זה.

ניתנה היום, כ"ח שבט תשע"ד, 29 ינואר 2014, במעמד הצדדים